

Projekta nosaukums latviski: Bio-reģioni kā integrēta stratēģija ilgtspējīgai lauku teritoriju attīstībai Latvijā

Projekta nosaukums angliiski: Bio-Regions as an Integrated Strategy for the Sustainable Development of Rural Territories in Latvia

Projekta numurs: Izp-2 022/1-0519

Projekta īstenotājs: Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte

Projekta vadītājs: Līga Proškina Dr.oec.

Papildus informācija par projektu: <https://www.lbtu.lv/lv/projekti/apstiprinatie-projekti/2023/bio-regioni-ka-integreta-strategija-ilgtspejigai-lauku>

Projektā paveiktais: 5.pusgads (01.01.2025. – 30.06.2025.)

Projekta piektajā pusgadā tiek turpinātas projekta aktivitātes saskaņā ar plānoto laika grafiku.

Projektā no īstenotajām darba pakām (WP1–WP7), pirmās trīs (WP1–WP3) ir pilnībā pabeigtas, nodrošinot teorētisko, metodoloģisko un empīrisko pamatu turpmāko darba paku īstenošanai.

WP1: Bio-reģionu teorētiskais un konceptuālais ietvars. Darba pakas ietvaros izpētīti bio-reģionu teorētiskie un praktiskie aspekti, to tiesiskais un politiskais ietvars, kā arī analizēta bio-reģionu ietekme uz teritoriju attīstību. Izstrādāts metodiskais pamats turpmākajai teritoriju identificēšanai un gūta praktiska pieredze, apmeklējot funkcionējošus bio-reģionus Eiropā. WP2: Bio-reģionu teritoriju identificēšana Latvijā. Darba pakā identificēti potenciālie bio-reģioni Latvijā un veikta to sociāli ekonomisko, telpisko un attīstības rādītāju analīze, izstrādājot potenciālo bio-reģionu kartējumu un analītisku izvērtējumu par to attīstības iespējām. WP3: Bio-reģionu izveides un funkcionēšanas kritēriju noteikšana. Izstrādāti Latvijas apstākļiem piemēroti kritēriji bio-reģionu veidošanai, balstoties jauktā pētījuma dizainā, fokusgrupu diskusijās un ieinteresēto pušu iesaistē. Noteiktas piemērotākās iesaistes formas, pārvaldības mehānismi, kā arī identificēti iespējamie ieguvumi un ierobežojumi bio-reģionu izveidē.

Turpinot projekta aktivitātes WP4 Bio-reģionu attīstības stratēģijas koncepta izstrāde (plānotās aktivitātes) ietvaros paredzēts izstrādāt bio-reģionu attīstības stratēģijas konceptu, integrējot projekta iepriekšējo darba paku rezultātus. Jau iepriekš 2024. gada maijā, tika organizēta fokusgrupu tikšanās ar potenciālajām ieinteresētajām pusēm, lai prezentētu un apspriestu pētījuma secinājumus, kā arī veidotu dialogu ar mērķa grupām par bioreģionu pieejas praktisko ieviešanu. WP5 Rekomendācijas normatīvā un institucionālā regulējuma veidošanai (plānotās aktivitātes) ietvaros paredzēts izstrādāt uz pētījuma rezultātiem balstītas rīcībpolitikas rekomendācijas bio-reģionu normatīvā un institucionālā regulējuma pilnveidei. Tiks sagatavoti priekšlikumi politikas veidotājiem un formulēti turpmāko pētījumu virzieni bio-reģionu attīstības jomā. WP6: Komunikācija un rezultātu izplatīšana - kā viena no pirmajām 5. pusgada aktivitātēm īstenota projekta rezultātu izplatīšana profesora Ervīda Grinovska mantojuma zinātniski praktiskajā seminārā 2025. gada janvārī.

1. **Pētījuma rezultāti ir prezentēti ikgadējā starptautiskajā zinātniskajā konferencē “Research for Rural Development”** Jelgavā. Konferences ietvaros tika prezentēti projekta pētījuma rezultāti gan mutvārdu ziņojuma, gan zinātniskā stenda referāta formā, aptverot bioreģionu attīstības, agroekoloģijas un reģionālās plānošanas tematiku. Dalība konferencē nodrošināja projekta redzamību akadēmiskajā vidē un veicināja profesionālu diskusiju ar starptautiskiem pētniekiem:
 - “Bioregion Development and Strategic Specialization: Insights for Latvian Regional Planning. Inga Megne, Kaspars Naglis-Liepa, Research for Rural Development 2025 : annual 31st international scientific conference. Latvia University of Life Sciences and Technologies, Latvia.

- Agroecology as a Solution for Agricultural and Environmental Sustainability: the Perspective of Bioregions. Daniela Proskina, Līga Proskina, Modrite Pelse, Sallija Cerina. Research for Rural Development 2025 : annual 31st international scientific conference. Latvia University of Life Sciences and Technologies, Latvia

2. Ir publicēti 2 zinātniskie raksti:

- Inga Megne, Kaspars Naglis-Liepa. Bioregion development and strategic specialization: insights for Latvian regional planning. Research for Rural Development 2025 : annual 31st international scientific conference proceedings, Jelgava, Latvia, May 14-16, 2025 / Latvia University of Life Sciences and Technologies. - Jelgava, 2025. - Vol.40, pp.454-458. <https://doi.org/10.22616/RRD.31.2025.060>
- Daniela Proskina, Līga Proskina, Modrite Pelse, Sallija Cerina. Agroecology as a solution for agricultural and environmental sustainability: the perspective of bioregions . Research for Rural Development 2025 : annual 31st international scientific conference proceedings, Jelgava, Latvia, May 14-16, 2025 / Latvia University of Life Sciences and Technologies. - Jelgava, 2025. - Vol.40, pp.525-530. <https://doi.org/10.22616/RRD.31.2025.070>

3. Informācija par citām projekta aktivitātēm:

- 2025. gada 15. janvārī projekta rezultāti tika prezentēti profesora Ervida Grinovska mantojuma zinātniski praktiskajā seminārā “LBTU sociālo zinātņu pētījumu aktualitātes”. Semināra ietvaros projekta vadītāja Līga Proškina uzstājās ar ziņojumu “Bio-reģioni kā integrēta stratēģija ilgtspējīgai lauku teritoriju attīstībai Latvijā”, nodrošinot pētījuma rezultātu izplatīšanu akadēmiskajai un nozares praktiķu auditorijai un veicinot diskusiju par bioreģionu pieejas nozīmi ilgtspējīgā teritoriju attīstībā.
- Pieredzes apmaiņas brauciens . Esošo bioreģionu pieredzes izpētes nolūkos (06.06.2024.-11.06.2024.) tika iepazīta bioreģionu darbību Itālijā, kā arī intervēt profesoru Cesare Zanasi no Boloņas Universitātes, kurš specializējas lauksaimniecības ekonomikā un ilgtspējīgās pārtikas sistēmās. Sarunā profesors C. Zanasi dalījās pieredzē par bioreģionu veidošanu Itālijā, uzsverot sabiedrības līdzdalības, vietējo resursu izmantošanas un elastīgas, katrai teritorijai pielāgotas pieejas nozīmi. Bioreģioni nav tikai pārtikas ražošanas modelis – tie var ietvert arī tūrismu, enerģētiku un citas nozares, ja tiek ievēroti ilgtspējas principi. Būtiska ir sadarbība starp zemniekiem, pašvaldībām, uzņēmējiem un iedzīvotājiem, kā arī uzticēšanās vietējiem ražotājiem. Tika apspriesti arī praktiski jautājumi – bioreģionu veidošanas process, institucionālais atbalsts, bioloģiskās sertifikācijas izaicinājumi un sadarbība ar pašvaldībām, piemēram, nodrošinot bioloģisku pārtiku skolās. Profesors uzsvēra, ka Latvijai nepieciešams attīstīt savas, vietējam kontekstam atbilstošas stratēģijas, balstītas ne tikai sertifikācijā, bet arī kopienas līdzdalībā un teritorijas vērtību saglabāšanā. Pieredzes vizītes laikā Emīlijas–Romanjas reģionā tika apmeklēti vietējie ražotāji, tirgi un kooperatīvi, iepazīstot, kā bioloģiskā pārtika, vietējie produkti un kooperācija tiek integrēta teritorijas attīstībā, ekonomikā un tūrismā. Īpaši izcelts Parmigiano Reggiano ražošanas klasteris kā veiksmīgs piemērs, kā sadarbība, kvalitātes kontrole un reģionālā identitāte rada augstu pievienoto vērtību un stiprina bioreģiona attīstību.
- 27.05.2025. aizstāvēts maģistra darbs “Sabiedrības un nevalstisko organizāciju iesaiste teritorijas attīstībā”, kura autore ir Jeļena Šaicāne (vadītāja – Dr.oec., asoc. prof. Līga Proškina). Darbs izstrādāts projekta ietvaros un akcentē, ka sabiedrības līdzdalība un kopienu iesaiste ir būtisks priekšnoteikums ilgtspējīgai teritoriju attīstībai un bioreģionu pieejas īstenošanai Latvijā.
- Tika sagatavots un iesniegts projekta pieteikums Latvijas Zinātnes padomei FLPP konkursā ar nosaukumu “Digital solutions to Enhance Local Food Systems, Promote Community Resilience, and Support Sustainable Territorial Development” (projekta Nr. Izp-2025/1-0561), taču projekts netika apstiprināts finansēšanai. Projekta tematika bija vērsta uz digitālo risinājumu izmantošanu vietējo pārtikas sistēmu un bioreģionu stiprināšanai, analizējot to ietekmi uz kopienu noturību, ilgtspējīgu teritoriju attīstību un rīcībpolitikas pilnveidi, īpaši Vidzemes bioreģiona kontekstā.

2. Informācija par projekta aktivitātēm ir publicēta LBTU mājaslapā:

- 15.06.2025 LBTU pētnieku pieredzes apmaiņas brauciens uz Itālijas bioreģionu – Emilia Romagna.